

עין משפט
גזר מצוה

ב א ב ג ד ה מיי פייצ
מהלכות
זיחות
הלכה
כג סמג
לאוין
רמב תוש"ע
ייד סימן
רלה סעיף ג
וסמן
רכה סעיף ח

ג ר מיי פייצ
מהלכות
גירושין
הלכה יג עזר
ש"ע אה"ע
סימן קמא
סעיף יט

ד ז מיי פייצ
מהלכות
שבת
הלכה ז סמג
לאוין
סה תוש"ע א"ח
סימן שלד
סעיף כו

ה ח מיי פיו
מהלכות
נדרים
הלכה יב סמג
לאוין רמב תוש"ע ייד
סימן רכא
סעיף ח

ו ט י מיי שם
הלכה יד
תוש"ע שם סעיף ט

מוסף רש"י

איני גידונת. משכן. ואיני עושה. לך כלום אלא לעמי (דעיר 104). איני נזונת משל צעלי ואיני עשה לו מאלהה דכי תתקן רבנן מווי להאשה מקוון. זמנין דלא ספקא מנעשה דיהי. ואחר כך תתקן מעשה דיהי לצעלה משום אשה. הלכך יכולה לומר אי אפשי (גטין 70): אי איני אריסה לך, מעוננת אני ואי אפשי לעשות מלאכה, אמאל לי מוונות, או ים לי אומנתא יקרה יתר על כדי מוונתי (דקתן 98). הגיע זמן. שנים עשר חודש לנחמלה משתמעה בעל הלכין עמיה לנשאין ולאמנה שלשים יום (דעיר 100). ולא נשאר. כגון שעיבד התמן או אונס שלו (100). אוכלות משלו. שהבעל חייב בזמנות אשתו מתקנת צ"ד (דעיר ב.). ואוכלות בתרומה. אם הן הוא והיא בת ישראל, שהסכן מאכל את אשתו בתרומה, כדילף מוכח כי יקנה נפש (דעיר 100). משמעה שקדישה עירו (גטין 10). הוא נותן לו רבא ונוטל מזה. אבל ציריחו אסור לומר לו דאם כן הוי לי התמיני שלח ושלומו של אדם כמיותו (נדרים 20). ור' יוחי אומר. צאה דמיתו על הסלע או על הגדר (100).

ע:

נעִשה באומר לה צאי בו'. הכא לא מני למיפך והא לא אמר לה הכי כדפריך בזה"פ (לעיל דף נח): דהכא אין אנו משנין נדר מכמו שנדר אלא טעמא בעלמא הוא דלמה הוא מדירה אלא בשביל שרוצה שהיו מעשה ידיה שלה אצל התם גבי מקדיש ידי אשתו אין הנדר טוב וזריך לתקן דיבורו שרוצה לומר יקדשו ידיה לעושיהן להכי פריך לה התם: **אִלָּא** **אִלָּא** תימא נעשה בו'. לא הוה מני למימר דמתני' דהכא כר"מ דאמר אין אדם מוילי' דבריו לצטלה כדמשני בזה"פ (סע) דלא דמי דודאי משום דאין אדם מוילי' דבריו לצטלה יש לנו לתקן דיבורו כמו התם דמקדיש מעשה ידיה ואמר' דבעי למימר יקדשו ידיך לעושיהן דאינו אלא תיקון מלה בעלמא אצל להוסיף על הדיבור מה שלא אמר כלל אין לו להוסיף בשביל כך כיון שאין לנו לומר שכן היה דעמו צלה שום דיבור אחר כמו שהיינו סבורין מתמלה: **והאידינא** **דאדרתן** **לא מצינא** **לאיגלארי** **בהדך**.

ואדעתא דהכי לא מחלה שדירנה הלכך משועבד לה ומ"מ חל הנדר בדשעת הנדר אכתי לא היה משועבד אזי זמן צלה טעם מחילה הנדר חל שכל זמן שהיא עמו יש לה לגלגל עמו דאע"ג דאין יורדת עמו דאין זה חשיב ירידה דמיירי שאין בני משפחתה העשירים כמו בעלה רגילין בךך אלא אביה מתוך עושרו היה מוותר הלכך יש לה לגלגל עמו וכשאינה עמו יש לה להנתיב כמו שהיתה רגילה ציתה אביה: **שהגיע זמן ולא נשאר**. פירש בקונטרס דמדאורייתא לא משתעבד לה לפיכך הנדר חל וקשה ד"כ מן הנשואין נמי יכול הנדר מהאי טעמא דהא קיימא לן דמוזנות נשואה דרבנן ועוד קונס שאני עושה לפיך אמאי אין הנדר חל והא מעשה ידיה לצעלה לכ"ע לא הוי אלא מדרבנן ונראה לפרש שהגיע זמן ולא נשאו כל' הא דקמיני יעמיד פרנס אשהגיע זמן ולא נשאו קאי אצל כשנדר עדיין לא הגיע הזמן לפיכך חל הנדר ודוקא הגיע זמן אצל נשאת אין צריך להעמיד פרנס דמכרה וקצילה דאמר בנאמן ועוד י"ל כשהדירה כבר הגיע הזמן ומיהו חל הנדר דלא אלמוה רבנן לשיעבודא דאשה כל זמן שלא נישאת ומפקעי הקונס אותו שיעבוד: **מפי לא עביד שליחותיה**. הכא לא שיך טעמא דזילותא כיון דלא נישאת וא"ת ויעשה לה תקנה אחרת כגון שיתן לו לחזירו בזמנה והלא יתן לה כמו גבי צא דצרך דמייתי לקמן דאין לומר דווקא צא דצרך ואין לו מה יאכל התירו לו דהא גבי מעשה

דבית חורון משמע דאי הוה יידיב ליה מתנה גמורה הוה שרי אציו למיכל וי"ל דאין הכי נמי אצל אין רגילות ליתן כזה"ג דכל שעה ריא שיתזיק בהן המקבל וא"ת ויפקיר כדלקמן וי"ל דהא ודאי לא שרינן אלא לצא דצרך הואיל ולא נכנסו המזונות לרשות אחרת משילאו מיד המדיר דנראה כמו שהן עדיין ברשותו ותקנתא דחנוני הרגיל אכלו איכא למימר נמי דלא שכיח דעבדי טפי משלשים יום הואיל והמדיר אינו אומר לו ליתן לו מעות: **וּפְרִנָם** **לאו** **שליחותיה** **קעביד**. השתא סלקא דעתין דאמר ליה ספק לה מזונות ואני פורע ולא דמי להא דמסקינן צריש פרק בתרא דע"ז (דף סג. ט) וסא אומר אדם לחנוני הרגיל אכלו מן פירות לחמרי ולפועלי ואינו חושש לא משום שציעית ולא משום יין נסך דהתם לא קאמר ליה דלימצי להו איסורא הלכך לאו שליחותיה עביד אי יידיב להו יין נסך אצל הכא שליחותיה קא עביד כי יידיב לה שום מזונות: **באומר** **ב' הון אינו מפיסד**. ולא בעי לשנויי בחנוני הרגיל אכלו אומר רבינו יתחק דיעמיד פרנס משמע דמפרנס לה מזונות אצל בחנוני הרגיל אכלו לא מפרש לה מיהו אומר רבינו שמואל דווקא בצי האי גוונא דאמר בנאמן כל הון אינו מפיסד שרי

במודר הנאה אצל המימר ליחיד אס מזון לא תפסיד דמיחו כשלוחו דגבי צא דצרך לא שרי למימר הכי ונאסוף מסקנא נמי דמשני לא מיעביא כל הון כו' אי הוה שרי למימר ליחיד הוה ליה למיתני בחנוני הרגיל אכלו אס מזון לא תפסיד והוה משמע לן רבותא טפי:

המדיר פרק שביעי כתובות

נעשה באומר לה. דאע"ג דלא אמר הרי הוּא כאומר דודאי אדעתא דהכי אדרה: **צולה ספקא**. מזונות בזמנשה ידיה הקלוז לה בזמנת אע"פ (לעיל דף סד): **הא רגילה צהו**. ומשועבד לה: **שהגיע זמן ולא נשאו**. דמדאורייתא לא משועבד לה לפיכך חל הנדר דאיסור

דאורייתא הוא ומדרבנן חייב לוונה לפיכך יעמיד פרנס: **וניסת**. דהשתא חייב בזמנותיה והנדר כבר חל עליה: **הא סברה וקצנה**. יודעת היא שנאסר עליו לוונה וניסת לו: **גבי מומין**. בשלהי פרקין^(א) בזמנתינן: **לענין מזוני מי אמרינן**. סבורה הייתי. יודעת היא שאי אפשר לה צלא מזונות: **ופרנס לאו שליחוסיס עביד**. בזמניה נמצא עובר על נדרו: **הרי אלו יכנסו ויחסו**. אע"ג דלא אמר ליה לסופר כתוב. ה"ג אע"ג דלא אמר ליה זון שלוחיה הוא: **הסם קאמר יכנסו**. לשון נוואה לשומע קולו: **דנליקא הסירו לומר**. בשבת דמתוך שאדם צהול על ממונו אי לא שרית ליה אתי לכזוייט: **לאו למעוטי כי האי גוונא**. צכל איסורין שבתורה: **שאר איסורי שבת**. דחמיירי ולא החירו צהן לומר העושה לי מלאכה זו אינו מפסיד כדי שישמעו עובדי כוכבים ויעשו אצל נדרים לא גזור: **ולענמא קאמר**. לא דמי לשליחות כלל דלא ייחד איש לעשותו אצל רגיל אכלו אימא לא כו': מעשה

ולא נשאו דנתנ^(א) הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה ומאי שנא עד שלשים יום עד שלשים יום עביד שליח שליחותיה טפי לא עביד שליח שליחותיה ואיבעית אימא שהדירה כשהיא ארוסה ונישאת נישאת^(א) הא סברה וקבלה דאמרה כסבורה אני שאני יכולה לקבל עכשיו אין אני יכולה לקבל אימר דאמרינן הכי גבי מומין לענין מזוני מי אמרינן הכי אלא מחוורתא קא עביד אמר רב הונא^(א) באומר כל הון אינו מפסיד וכי אמר הכי לאו שליחותיה קא עביד והתנן^(א) מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתוב גמ לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו הכי השתא התם קאמר יכתוב הכא מי קאמר זיון כל הון קאמר והא^(א) אמר ר' אמי וברליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ברליקה למעוטי מאי לאו למעוטי כי האי גוונא לא למעוטי שאר איסורים דשבת מתיב רבה^(א) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל ילך אצל חנוני הרגיל אצלו ויאמר לו איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הוא נותן לו ובא ונוטל מזה הכי הוא דשרי אבל כל הון אינו מפסיד לא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא כל הון אינו מפסיד דלעלמא קאמר אבל האי כיון דרגיל אצלו וקאזיל קאמר ליה כמאן דאמר ליה זיל הב את את דמי קמ"ל: **גופא** **המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הוא נותן לו ובא ונוטל מזה**^(א) ביתו לבנות וגדירו לגדור ושדהו לקצור הולך אצל פועלין הרגילין אצלו ואומר להן איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הן עושין עמו ובאין ונוטלים שכרן מזה^(א) היו מהלכין בדרך ואין עמו מה יאכל נותן לאחר לשום מתנה והלה נוטל ואוכל ומותר ואם אין שם אחר מ'ניה על גבי הסלע או על גבי הגדר ואומר הרי הן מופקרין לכל מי שיחפון והלה נוטל ואוכל ומותר ורבי יוסי אוסר אמר רבא^(א) מ"ט דר' יוסי גזירה משום מעשה

הולך אצל חנוני הרגיל אצלו וא"י איש פלוני מודר הנאה ממני פי' וא"י לתוכו בדין דא"כ הו"ל שלוחו אלא שסומך באהבתו עליו שישלם לו בנדיבת לבו הכי הוא דשרי אבל כל הון אינו מפסיד שיהי. ל"מ קאמר ל"מ כל הון אינו מפסיד דלעלמא קאמר אבל האי כיון דרגיל אצלו ואזיל כמאן דא"ל זיל הב ליה דמי קמ"ל.

הולך אצל חנוני הרגיל אצלו וא"י איש פלוני מודר הנאה ממני פי' וא"י לתוכו בדין דא"כ הו"ל שלוחו אלא שסומך באהבתו עליו שישלם לו בנדיבת לבו הכי הוא דשרי אבל כל הון אינו מפסיד שיהי. ל"מ קאמר ל"מ כל הון אינו מפסיד דלעלמא קאמר אבל האי כיון דרגיל אצלו ואזיל כמאן דא"ל זיל הב ליה דמי קמ"ל.

מסורת הש"ס

^(א) [נ"י תוס' צ"מ ה"ה אי איתא וכו']. ^(ב) לעיל נח. [וש"יין ולקמן קו. א] לעיל ^(ב). מת: מ. [נדרים עג.]. ^(ד) גטין קו. ^(ה) שבת קכא. ^(ו) נדרים מג. ע"ש, ^(ז) [נע"ש רש"י סוכה יד. ד"ה משום וכו' ושאלמי את מורי וכו' ואמר לי רבי משום דהך משנה מן הטעמות וכו' וזריך ישוב שהרי הכא היא משנה בגדלים]. ^(ח) [שם בזמנתינן]. ^(ט) [נדרים מג.]. ^(י) [דף עז.]. ^(כ) [נ"י שבת קי.]. ^(ל) [תוס' איתא אומר אדם לחמיו ולפועלי וכו' ובקונוא שם סג: מוקד לה בחמיו המקופו ע"ש].

גלוין הש"ס

^{גכ'} הא סברה וקבלה. ע"י נדרים מו ע"א בדין ד"ה בעי רמב"א בזה"י וז"ע:

תוספות ר"ד

דמפקע לה משיעבודה ^(א) ה"ג כיון דבשעובד לה לאו כל כמיני' דמפקע לה לשיעבודה ומחרה דבאשר לה צאי מעשה ידיך למוזנותיך א"ה פרנס למה לי ברלא ספקא אי ברלא ספקא הק"ל היכי חייל נדרא אמר ר"א במספקת לדברים קטנים ואינה מספקת לדברים גדולים והי דברים גדולים ה"ד אי דרגילה בהו הא רגילה בהו ואי דלא רגילה בהו פרנס למה לי לא צריכא דרגילה בהו בבי נשא וקא מיגלגלא בהדיה דא"ל עד האידינא לגלגלא בהדך השתא דאדרתן לא מצינא למגלגל בהדך ואי קשיא כיון דרגילה בהו בב"י קי"ל דעולה עמו ואינה יורדת עמו הא משועבד לה והק"ל י"ל כיון דמגלגלא בהדיה הנה מחולת לו את כבודה ואינה רוצה לתוכוה בהן וכיון שבתורת מחילה קמגלגלה בהדיה לא משועבד לה ובשעה שנדר לשלום היתה עומדת וחיל נדרא ואע"פ שפכטיחו הוא מודר בה והיא יכולה לתוכוה הנדר כבר חל וכיון שחל רנע א' שוב אינו בטל הלכך א"י לתת לה אותן הדברים שהיתה רגילה בהן אלא ע"י פרנס. ומ"ש עד לי יום לא שמעי אינשי ולא וילא בה מילתא טפי שמעי בה אינשי ודילא מילתא: ופרנס לאו שליחותי' קא עביד א"ר באומר כל הון אינו מפסיד. וכי אמר הכי לאו שליחותיה קעביד בתמיה והתנן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולי יתן גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אלמא שליח שריה התם קאמר יכתוב הכא מי אמר זיון כל הון קאמר. והא"ר אמי ברליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ברליקה למעוטי מאי לאו למעוטי כה"ג לא למעוטי שאר איסורי שבת פי' שלא יאמר כל העושה מלאכה זו אינו מפסיד. מתיב רבא המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל

^[א] נראה דל"ל והתנן קונס שאני עושה וכו' אלאה כיון דמשעבדא ליה לאו כל כמינה דמפקע ליה לשיעבודיה ה"ג וכו'.